

دانه بکاریم خوشه‌ها برچینیم

تا شروع مهر آینده تعطیل است. اتفاقاً اکنون فصل «کاشت» است و چنانچه اکنون بکاریم، می‌توانیم در مه‌ری که در انتظارش هستیم، آغاز پرمه‌ری داشته باشیم و از همان ابتدای سال تحصیلی، البته با در نظر داشتن الزامات فصل «داشت»، که شامل پیش‌تیبانی‌ها، نظارت، هدایت و اصلاح مداوم است، خوشه‌ها برچینیم. چرا که تعلیم و تربیت یک فرایند است نه محصول.

سال کاری ما اهالی مدرسه، به‌عکس سازمان‌های تجاری و کسب و کار که از فروردین است تا اسفند، از مهر است تا مهر. بنابراین، برای اینکه مهر پرمه‌ری را رقم بزنیم، لازم است اینک که در اردیبهشت‌ماه و فصل بهار و ایام کاشت هستیم، با هدف داشتن برداشت خوب، درست و اصولی کاشت کنیم. برای تحقق چنین هدفی لازم است نسبت به برنامه‌ریزی راهبردی دقیق و جامع اقدام کنیم. البته، همان‌طور که اشاره شد، برنامه‌ریزی راهبردی هم چارچوب و اصول و ضرورت‌هایی دارد که باید آن‌ها را درست بیاموزیم و به آن‌ها عمل کنیم. یادمان باشد، برنامه‌ریزی راهبردی «برنامه‌ریزی در مدرسه» است، «نه برای مدرسه». به این معنا که قرار نیست من مدیر و دو نفر از معاونانم بنشینیم و برای مدرسه‌مان برنامه بنویسیم و آن را به دیگرانی که با ما کار می‌کنند، ابلاغ کنیم! چرا که در این صورت برنامه در مدرسه تنیده و نهادینه نمی‌شود و اجرایی نخواهد شد. برای اینکه برنامه در مدرسه اجرایی شود و همه نسبت به آن احساس تعلق کنند، لازم است برنامه‌ریزی «در مدرسه» اتفاق بیفتد، نه «برای مدرسه»؛ یعنی همه کسانی که ذی‌نفع و ذی‌سهم هستند، والدین، دانش‌آموزان، معلمان و مربیان و همه کارکنان مدرسه را در تدوین برنامه مشارکت دهیم تا ضمانت اجرایی برنامه و تحقق اهداف مدرسه افزایش یابد.

امیدوارم شما مدیران مدرسه و دیگر دست‌اندرکاران آموزش و پرورش در مناطق و استان‌ها، در این فصل از سال به این مهم توجه کنید و مهیا شوید. الساعه شروع کنیم و به فردا موکول نکنیم، که وقت تنگ است. ■

هر وقت گرفتارتریم و مشکلات بیشتری داریم، نیاز داریم بهتر، بیشتر و عمیق‌تر فکر کنیم. برعکس، درست در همان شرایط است که نمی‌توانیم درست فکر کنیم. برای اینکه از این گردونه و این چرخه معیوب خارج شویم، لازم است در زندگی فردی و سازمانی خویش برنامه‌ریزی داشته باشیم و مبتنی بر برنامه کار کنیم، تا بتوانیم در شرایط سخت و دشوار به‌خوبی بر مشکلات و حتی بحران‌ها فائق آییم. سازمان‌ها هم موجوداتی زنده و هوشمند هستند و از این قاعده مستثنا نیستند. سازمان‌ها هر وقت با بحران و مشکلات مواجه می‌شوند، لازم است مدیران آن درست و بهینه تصمیم بگیرند و در جهت صحت تصمیم درست شواهد و مستندات کافی در اختیار داشته باشند. متأسفانه شاهدیم که برخی مدیران، که تعداد آن‌ها کم نیست، در همان زمان بحران و دشواری‌ها دچار وقفه و مشکل و اخذ تصمیمات نادرست می‌شوند، چرا که برنامه راهبردی از پیش تعیین‌شده ندارند و همین نبود نقشه و راهنشان موجب می‌شود برای فائق آمدن بر مشکلات و بحران‌ها ناکام بمانند.

بنابراین، لازم است برای سازمانی که عهده‌دار مسئولیت آن هستیم، از جمله مدرسه‌ای که مدیر آن هستیم، برنامه داشته باشیم و همه کارکنان را نسبت به آن آگاه، همدل و همراه کنیم، تا بتوانیم در مواجهه با مشکلات و مسائل بهتر و پیروزمندانه عمل کنیم. مدیریت که آن را مترادف با تصمیم‌گیری می‌دانند، زمانی معنی‌دار است که بتوانیم درست و به‌موقع تصمیم بگیریم و این مستلزم داشتن برنامه و هدف از پیش تعیین‌شده است؛ برنامه‌ای که آن را خوب درک کرده و اقدامات و شاخص‌های اجرایی شدن آن را برابر چارچوب یک برنامه راهبردی دقیق مشخص کرده باشیم.

اکنون که در پایان سال تحصیلی به سر می‌بریم، لازم است مدیران مدرسه، شورای راهبردی و برنامه‌ریزی مدرسه را بازسازی و قدرتمندتر از قبل مهیا کنند و برنامه‌ریزی حال و آینده مدرسه را آغاز کنند. این‌طور نباشد که تصور کنیم، حال که سال تحصیلی تمام شده است، در نتیجه کارها هم